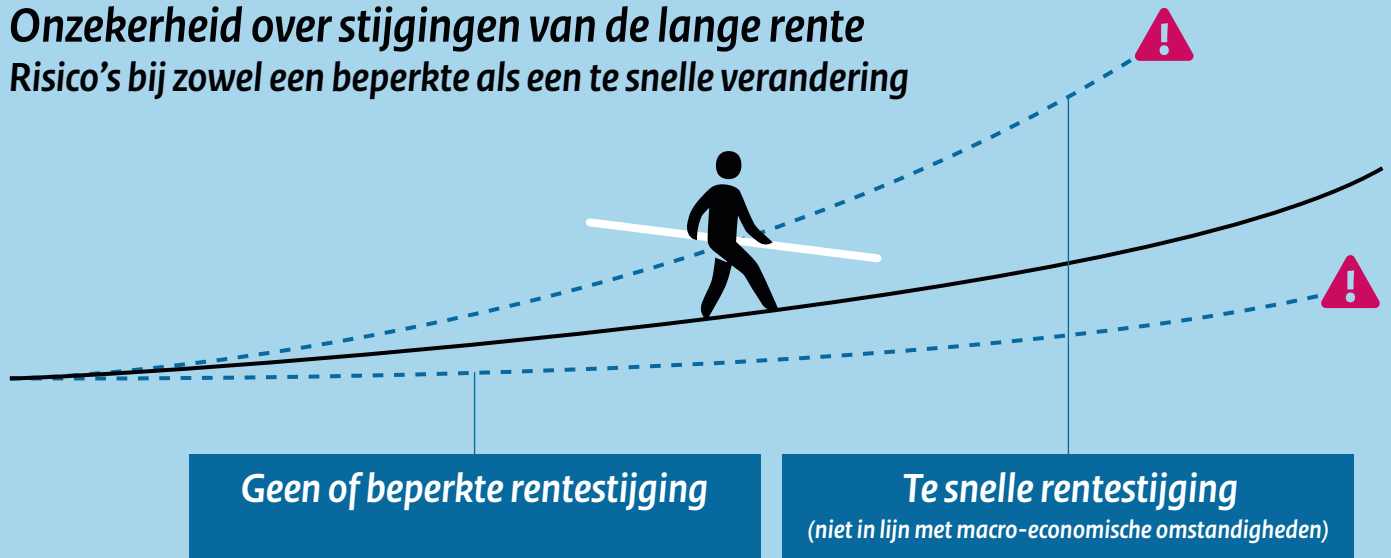

Onzekerheid over stijgingen van de lange rente

Risico's bij zowel een beperkte als een te snelle verandering

Geen of beperkte rentestijging

Te snelle rentestijging
(niet in lijn met macro-economische omstandigheden)

Impact op de eurozone

Huishoudens en bedrijven

Huishoudens en bedrijven bouwen meer schuld op

Betalingsproblemen bij huishoudens en bedrijven met hoge schulden

Bij nieuwe investeringen worden grotere risico's genomen

Minder investeringen door duurder krediet

Banken

Druk op winstgevendheid banken o.a. doordat spaarrentes niet tot of onder nul worden bijgesteld

Druk op winstgevendheid banken doordat betaalde rente hoger is dan (langlopende) ontvangen rente

Banken kunnen problemleningen makkelijk doorrollen

Banken met veel problemleningen vallen misschien om

Overige financiële instellingen

Druk op balans pensioenfondsen en verzekeraars o.a. door zwaardere weging toekomstige verplichtingen

Kans op abrupte herprijzingen op financiële markten, versterkt door o.a. passieve en automatische handel

Overheid

Weinig prikkels bij overheden om overheidsschuld terug te dringen

Kans dat overheden banken met veel problemleningen moeten redden

Zeer beperkte monetaire beleidsopties bij nieuwe recessie

Mogelijke problemen bij herfinanciering overheidsschuld in landen met hoog schuldniveau

Macro-economie

Grotere kans op oververhitting gevolgd door diepe recessie

Grotere kans op vervroegde maar gematigde recessie

Specifieke omstandigheden voor Nederland

■ verzwarend

■ verlichtend

Huishoudens en bedrijven

Huizenprijzen blijven stijgen door beperkt woningaanbod

Internationaal gezien hoge hypotheekschulden, maar wel lager dan in het verleden

Banken

Banken hebben weinig problemleningen en hun blootstelling op Zuid-Europese banken en overheden is beperkt

Overige financiële instellingen

Financiële positie pensioenfondsen en verzekeraars nog broos, al helpen o.a. hypotheekportefeuilles de rentegevoeligheid van dekkingsgraden te verminderen

Overheid

Overheidsschuld gedaald tot 57% bbp

Macro-economie

Lage werkloosheid

Ondanks beperkte directe blootstelling, kunnen problemen Zuid-Europa via eurozone doorsijpelen naar Nederland